HYVÄ TULEE TEKEMÄLLÄ –YHDESSÄ

Kohti vastuullista hankintaa

Ohje tavarantoimittajille S-ryhmän odotuksista koskien hankintaketjujen sosiaalisen ja ympäristövastuun varmistamista

S-RYHMÄN VASTUULLISEN HANKINNAN VAATIMUKSET

S-ryhmän hankintasopimuksessa on määritetty toimitusketjua koskevat sosiaalisen ja ympäristövastuun vaatimukset.

Edellytämme tavarantoimittajilta:

1. Amfori BSCI*:n ja BEPI**:n periaatteisiin (tai vastaaviin) sitoutumista.
2. Itsearvioinnin toteuttamista:

   Arvioi yrityksesi toimintatapoja ja millaisia vaikutuksia niillä on ihmisoikeuksien ja ympäristövaatimusten toteutumiseen omassa tuotannossa ja alihankintaketjuissa.

   Arvioi, kuinka hyvin yrityksesi tuntee alihankintaketjujensa toimijat ja miten yrityksesi ennaltaehkäisee haitallisia ihmisoikeus- ja ympäristövaikutuksia (esim. pakkotyö, puutteellinen työturvallisuus, työajat, elämiseen riittävä palkka ja ilmastopäästöt).
3. Kolmannen osapuolen suorittamaa sosiaalisen vastuun auditointia, mikäli tuote valmistetaan riskimaassa ja korjaavia toimenpiteitä tilanteessa, jossa amfori toimintaperiaatteet eivät toteudu.

* Amfori Business Social Compliance Initiative
** Amfori Business Environment Performance Initiative

1 SITOUDU AMFORI BSCI:N JA BEPI:N TOIMINTA-PERIAATTEISIIN

S-ryhmän hankintasopimuksessa toimittajat sitoutuvat amfori BSCI:n eettisiin toiminta-periaatteisiin ja ja amforin ympäristöä koskeviin BEPI-periaatteisiin. Samalla edellytämme, että periaatteet jalkautetaan hankintaketjussa alaspäin.

Jalkauttaminen alihankintaketjuihin:
Liitä toimintaperiaatteet osaksi omien tavarantoimittajiesi hankintasopimuksia tai tilausehtoja. Esimerkiksi amfori BSCI:n ja BEPI:n toimintaperiaatteet voidaan liittää sellaisenaan osaksi sopimuspohjaa.

Amfori BSCI:n toimintaperiaatteet:

- Järjestäytymis- ja neuvotteluoikeus
- Syrjintäkielto
- Oikeudenmukainen korvaus
- Kohtuulliset työajat
- Työterveys ja -turvallisuus
- Lapsityön kielto
- Nuorten työntekijöiden erityinen suojelu
- Epävakaiden työsuhteiden kielto
- Pakkotyön kielto
- Ympäristönsuojelu
- Eettinen liiketoiminta

Amfori BEPI toimintaperiaatteet riskien ja vaikutusten arvioimiseksi seuraavilla osa-alueilla:

- Energia ja ilmasto
- Ilmastopäästöt
- Vesi ja jätevesi
- Jätteet
- Biodiversiteetti
- Kemikaalit
- Muut olennaiset ympäristövaikutukset

2 TUNNISTA IHMISOIKEUS- JA YMPÄRISTÖRISKIT – ITSEARVIOINTI

Riskit liittyvät usein:

- Valmistusmaahan tai raaka-aineen alkuperämaahan
- Tuoteryhmään
- Puutteellisiin vastuullisuuden seurantakäytäntöihin
- Puutteelliseen jäljitettävyyteen tuotteen valmistuksessa ja hankintaketjussa

Ota selvää:

- Missä ja miten tuotteet valmistetaan?
- Mistä raaka-aineet hankitaan sekä millaisia ympäristövaikutuksia raaka-aineilla on?
- Sijaitseeko jokin tuotannon vaihe korkean riskin maassa?
- Onko tuotantopaikkoja auditoitu sosiaalisen vastuun tai ympäristövaatimusten osalta?
- Millainen toimitusketju tuotteella on?
- Ulottuvatko jäljitettävyys ja sopimukset raaka-ainetuotantoon saakka?
- Onko työntekijöillä tai muilla sidosryhmillä mahdollisuus valittaa mahdollisista rikkomuksista ja väärinkäytöksistä toimitusketjuissa?

Pyydä auditointiraportit nähtäväksi ja arvioi tuloksia sekä mahdollisia kehittämistarpeita. Vaikka auditoinnin yhteydessä havaittaisiin poikkeamia, tavarantoimittajasuhdetta ei pidä yksioikoisesti tämän perusteella katkaista, vaan pyrkiä tukemaan ja seuraamaan toimittajan korjaavia toimenpiteitä. Huolehdi, että käytössäsi on anonyymi ilmoituskanava, jonne voi nimettömästi ilmoittaa työ- ja ihmisoikeuksia koskevista rikkomuksista, väärinkäytöksistä ja korruptiosta sekä muista vakavista huolenaiheista.

3 EDELLYTÄ TUOTANTOPAIKAN AUDITOINTIA

- Jos tuote on valmistettu riskimaassa***
- Auditointivaihtoehtoja on useita. S-ryhmä hyväksyy seuraavat järjestelmät sosiaalisen vastuun varmentamiseksi:

- ***Amfori BSCI (Business Social Compliance Initiative) semi-annouced or unannounced audit***
- ***SA8000***
- ***SMETA (Sedex Members Ethical Trading Audit) semiannounced audit, 4-pillar (2-pillar accepted as initial audit)***
- ***FLA (Fair Labour Association)***
- ***FWF (Fair Wear Foundation)***
- ***ICTI (International Council of Toy Industries)***
- ***WRAP (Worldwide Responsible Accredited Production)***
- ***RBA (Responsibile Business Alliance)***
- ***SIZA (Sustainability Initiative of South Africa)***
- ***GLOBALG.A.P GRASP***
- ***Rainforest Alliance***
- ***Fairtrade***

- Auditointi tulee aina olla kolmannen osapuolen suorittama. Kustannuksiin vaikuttavat mm. tehtaan koko, maa ja auditointijärjestelmä. Tavallisesti tehdasauditointi maksaa noin 500–2500 euroa.
- Kesto ja työntekijöiden haastattelujen määrä riippuu tehtaan koosta (1,5 – 5 pvä)
- Auditoinnin voimassaoloaika riippuu tuloksesta: esimerkiksi BSCI:n A ja B -auditointitulos on voimassa kaksi vuotta, kun taas C, D tai E-auditointitulos on voimassa vuoden, jonka aikana on tehtävä uusinta-auditointi.
- Arvioi muut mahdolliset auditointitarpeet (esimerkiksi ympäristön ja alkutuotannon näkökulmasta) riskiperusteisesti.

*** Riskimaaluokitukset. Amfori BSCI:n riskimaaluokittelu.

APUJA & TYÖKALUJA

Tietopaketti yritysten huolellisuusvelvoitteesta
Yritysten huolellisuusvelvoite – Työ- ja elinkeinoministeriö (tem.fi)

Valmiit tietokannat kuten Sedex
Sedex: Sustainable business and supply chain solutions ja amfori https://www.amfori.org/en

S-ryhmän tavarantoimittajasivut
S-ryhmä – S-ryhmä (s-ryhma.fi)

Erilaisten järjestöjen raportit
(esim. ILO, Finnwatch, Human Rights Watch)

Tavarantoimittajien omat tehdasvierailut

